

OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIENI DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO
(EGZAMIN RADCOWSKI – 1 KWIECZNIA 2025 r.)

Zdaniem zespołu do przygotowania zadań na egzamin radcowski, w przypadku zadania z zakresu prawa karnego, zasadne jest sporządzenie apelacji. Rozwiązując zadanie, zdający powinien zaskarżyć wyrok Sądu Rejonowego w całości i zwrócić uwagę na następujące zagadnienia:

1. W zakresie czynu z art. 178a § 1 k.k. (zarzut pkt I z aktu oskarżenia) istotnym uchybieniem, jakiego dopuścił się Sąd Rejonowy, jest błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na dowolnym (bez oparcia w dowodzie na tę okoliczność) ustaleniu, że oskarżony w dniu zdarzenia o godz. 8.30 przyjeżdżając z domu w Kobylanach na cmentarz w Szczyglicach, był nietrzeźwy. Na tę okoliczność nie przeprowadzono w sprawie żadnego dowodu, w szczególności:
 - a) brak co do tej okoliczności przyznania się oskarżonego,
 - b) świadek Karol Kot widział oskarżonego już po wjechaniu w alejkę cmentarną,
 - c) brak możliwości przesłuchania jako świadka Stefana Szczura, który zmarł,
 - d) biegły w opinii wskazał, że nie da się ustalić tej okoliczności na podstawie aktualnej wiedzy toksykologicznej.

Wobec powyższego należało tę okoliczność, jako niedającą się usunąć wątpliwość, rozstrzygnąć na korzyść oskarżonego (art. 5 § 2 k.p.k.). Ustalając tę okoliczność dowolnie, bez oparcia w ujawnionym materiale dowodowym, Sąd dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść rozstrzygnięcia (art. 438 pkt 3 k.p.k.). Jako dopuszczalny zarzut dotyczący tego uchybienia należy też uznać zarzut z art. 438 pkt 2 k.p.k., naruszenia prawa procesowego, tj. art. 5 § 2 k.p.k., poprzez jego niezastosowanie, mimo niedającej się usunąć wątpliwości.

2. Kolejnym uchybieniem co do czynu z art. 178a § 1 k.k. (zarzut pkt I z aktu oskarżenia), jakiego dopuścił się Sąd Rejonowy, jest obraza prawa procesowego, tj. art. 171 § 7 k.p.k., poprzez oparcie się w ustaleniach faktycznych na wyjaśnieniach złożonych przez podejrzanego Daniela Dzika w stanie wyłączonej swobody wypowiedzi spowodowanej nietrzeźwością, tj. w toku przesłuchania w dniu 13 stycznia 2025 r. Sąd Rejonowy poczynił na tej podstawie ustalenie co do spożywania przez oskarżonego alkoholu ok. 0,25 l wódki i 0,5 l piwa w nocy z 30/31 grudnia 2024 r. Uchybienie to mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, skoro zostało użyte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jako argument przeciwko uznaniu za wiarygodne wyjaśnień oskarżonego, że na cmentarz przyjechał trzeźwy.

Jakkolwiek kwestia dopuszczalności dowodu z przesłuchania osoby, która sama wprowadziła się w stan nietrzeźwości, jest w orzecznictwie rozstrzygana niejednolicie, to w okolicznościach sprawy, wobec faktu, że przesłuchujący przerwał przesłuchanie podejrzanego w dniu 13 stycznia 2025 r., a przy następnym przesłuchaniu w dniu 14 stycznia 2025 r. podejrzanym oświadczył, że nie podtrzymuje poprzednich wyjaśnień, ponieważ „był pijany”, realizacja interesu oskarżonego wymaga od obrońcy postawienia zarzutu naruszenia art. 171 § 7 k.p.k.,

poprzez wykorzystanie w ustaleniach faktycznych dowodu uzyskanego w stanie wyłącznej swobody wypowiedzi.

3. Kolejną kwestią wymagającą wytknięcia jako uchybienie Sądu jest błędne zastosowanie prawa materialnego co do czynu z pkt. I aktu oskarżenia. W myśl ustaleń faktycznych prawidłowo poczynionych przez Sąd, alejka cmentarna, na której oskarżonego zatrzymano, a po której prowadził pojazd już niespornie po spożyciu alkoholu (oskarżony przyznał, że spożywał wódkę po wjeździe samochodem w alejkę), ma 1,8 m szerokości, nie jest przeznaczona dla ruchu, nie ma połączenia z innymi alejkami cmentarnymi, brama do tej alejki jest na stałe zamknięta, nadto nie ma też do niej dojazdu/dojścia z drugiej (wschodniej) bramy cmentarza. W takim stanie rzeczy brak było podstaw do przyjęcia, że oskarżony prowadząc pojazd po tej alejce, spełnił znamię prowadzenia pojazdu „w ruchu lądowym”. Zdaniem zespołu realizacja interesu oskarżonego w przytoczonych okolicznościach sprawy, obliguje obrońcę do sformułowania zarzutu obrazy prawa materialnego, poprzez błędne zastosowanie art. 178a § 1 k.k., mimo że zachowanie oskarżonego nie wypełniło znamion czynu zabronionego określonego w tym przepisie.
4. W zakresie czynu z art. 288 § 1 k.k. (zarzut II z aktu oskarżenia) uchybieniem, jakiego dopuścił się Sąd Rejonowy, jest procedowanie mimo braku wymaganego wniosku o ściganie pochodzącego od pokrzywdzonego, a wymaganego mocą art. 288 § 4 k.k. Akta sprawy, w szczególności zeznania i oświadczenia składane przez Ryszarda Rysia, nie zawierają takiego wniosku, co skutkuje uchybieniem z art. 439 § 1 pkt 9 w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.
5. Niezależnie od powyższego, zasadne jest wytknięcie Sądowi Rejonowemu obrazy prawa procesowego, tj. art. 415 § 1 in fine k.p.k., poprzez błędne orzeczenie o obowiązku naprawienia szkody (pkt 6 wyroku), mimo że roszczenie to jest przedmiotem innego postępowania, tj. sprawy cywilnej o zapłatę wszczętej przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie, Wydział I Cywilny pod sygn. I C 52/25. Zespół podkreśla, że sformułowanie tego zarzutu pozostaje zasadne nawet mimo podniesienia co do czynu z pkt II aktu oskarżenia zarzutu braku wniosku o ściganie od pokrzywdzonego, a to ze względu na możliwość konwalidacji tego ostatniego uchybienia na etapie postępowania odwoławczego.
6. W apelacji należy zawrzeć wnioski:
 - a) jeżeli chodzi o czyn z pkt. 1 wyroku, należy wniesć o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego (co wynika z zarzutów: w zakresie zachowania polegającego na przyjechaniu przez oskarżonego z domu w Kobylanach na cmentarz w Szczyglicach – błędnego ustalenia, że przyjechał nietrzeźwy, zaś w odniesieniu do zachowania oskarżonego polegającego na prowadzeniu pojazdu w alejce – błędnego zastosowania prawa materialnego, tj. przyjęcia, że prowadził pojazd „w ruchu lądowym”),
 - b) jeżeli chodzi o czyn z pkt. 5 wyroku należy wniesć o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania (co wynika z zarzutu braku wniosku o ściganie),
 - c) zasadne jest zgłoszenie wniosku ewentualnego, na wypadek nieuwzględnienia wniosku z pkt b – o uchylenie środka kompensacyjnego orzeczonego w pkt 6 wyroku (co wynika z zarzutu naruszenia art. 415 § 1 k.p.k.),
 - d) zasadne jest złożenie wniosku o zasądzenie na rzecz oskarżonego od Skarbu Państwa zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.